

Frendica.online

„Ljudska prava“ i psi – jesmo li pretjerali?



IZDVOJEN ČLANAK

28 KOLOVOZA, 2024

Prethodnih tjedana pisali smo o **ponašanju kućnih ljubimaca**, o odgovornosti vlasnika pasa, postupanju prema psima, čuvanju reda u okolišu, o utjecaju pasa na psihičko zdravlje, ali i o zdravstvenim rizicima koje psi donose... No što o svemu tomu misli – pas? Ako bismo pokušali svijet gledati njegovim očima, otvaraju nam se barem dva pitanja: treba li životinjama osigurati „ljudska prava“ i znaju li životinje da postoje. Je li pas dakle svjestan da je on pas a da je čovjek – čovjek?

Međutim danas psima nameću ljudske navike pa postaju manje psi... Dopušteno im je spavati u krevetu s vlasnikom, nadijevaju im se ljudska imena, oblači ih se po modi i sl. No najbolje od svega jest da u nekim situacijama budu zaštićeni od ljudi. Evo jedan svježi drastični primjer iz Splita.

Prema pisanju **Slobodne Dalmacije**, Splitskičanin je s tri kćerke posjetio trgovački centar i doživio veliku neugodnost. Njegova je supruga medijima ispričala kako najstarija kći ima Down sindrom, a u tom centru jedna ju je gospođa udarila zbog toga što je njezinog psa odgurnula nogom.

Zajedno su išli prema pokretnim stepenicama, kada se u jednom trenutku pokraj najstarije kćerke približio pas i otesao se. Ona je od straha reagirala tako da je psa nogom odgurnula. Vlasnica psa je bez ikakvog upozorenja ili prethodnog razgovora udarila dijete rukom po vratu, i to po ožiljku od izvađene štitnjače!



„Novo normalno“

Širok spektar odnosa sa psima ide od toga da je psu mjesto u dvorištu i na lancu pa do ovakvog splitskog slučaja. Čemu smo u stvarnosti bliže? Mislim da nakon nekoliko sekundi razmišljanja nije teško zaključiti da će s obzirom na najnovije trendove i aktualne propise splitski slučaj postati „novo normalno“. Prije par godina organizirana je kampanja [Za Hrvatsku bez pasa na lancu](#). Peticiju je potpisalo gotovo 70.000 građana. Ankete su potvrdile da više od 80 posto građana podržava zakon kojim se držanje pasa na lancu zabranjuje. Aktualni Zakon o zaštiti životinja propisuje da je „zabranjeno držati pse stalno vezane ili ih držati u prostorima za odvojeno držanje pasa bez omogućavanja slobodnog kretanja izvan tog prostora.“ Ta fluidna odredba međutim ne zadovoljava ljubitelje pasa, koji traže potpunu zabranu njihova držanja na lancu.



Odnos prema psima kao ideologija

[Prijatelji životinja](#) smatraju da se općenito životinjama uskraćuju njihova prava. No, premda, kako kažu, mačke i psi uživaju zakonsku zaštitu, i njih se degradira ako ih se upotrebljava za ljudsku dobrobit. Na primjer, mačke su nam mazne a psi su odani i korisni u razne praktične svrhe. Takvo shvaćanje životinja smatraju vrlo degradirajućim jer se one uvažavaju samo kad su u nekoj funkciji, bilo da se koriste u terapijske, društvene ili uslužne svrhe. I na koncu, treba se zamisliti nad ovom njihovom porukom: Potpuno oslobođenje životinja dovodi do potpunog oslobođenja čovjeka. Kao da slušamo političku promidžbu totalitarne države. Ostavljajući na stranu prijatelje životinja, koji većinom iskreno mare za njihovu dobrobit, danas se sve više susrećemo s prikrivenom ideologizacijom te teme. Neke lijeve i zelene političke stranke u svojoj srži imaju životinjska prava, dok ih prava nerođenog djeteta ne zanimaju.



Mogu li takvi politički programi u izjednačavanju životinjskih i ljudskih prava ići unedogled? Tako se čini. Je li onda na pomolu zapravo degradacija čovjeka? Objektivni analitičari zaključit će da se treba razlučiti etičko postupanje sa životinjama od pretjeranih zakonskih i drugih zaštita životinja koje nesrazmjerno utječu na ljudske potrebe ili aktivnosti. Eto na primjer u nekim područjima strogi propisi štite čak i one životinjske vrste koje se smatraju štetočinama. Neki aktivisti za prava životinja zalažu se za potpunu zabranu korištenja životinja u medicinskim istraživanjima. To bi potencijalno moglo usporiti ili zaustaviti laboratorijska istraživanja koja koriste ljudskom zdravlju. Isto tako u nekim društvima postoje pokreti za dodjeljivanje pravnog statusa životinjama, dopuštajući im da tuže ljude!



Znaju li životinje da postoje?

No jesu li same životinje svjesne toga da se ljude može i treba tužiti? Sumnjam. Znaju li uopće životinje da postoje? Istraženo je tek da imaju različite razine svijesti. Svojedobni postupak „**mirror test**“, američkog psihologa Gordona Gallupa, koji se naziva i test samoprepoznavanja u zrcalu, vrlo je intrigantan. Ustvrdio je da se pred zrcalom mogu prepoznati slonovi, gorile, čimpanze, dupini, neke ptice... Psi su pali na testu! Stoga možda i

nisu svjesni sebe. Bilo kako bilo, tu su njihovi odvjetnici i aktivisti koji vole životinje više nego ljude. Ali zanimljivo – uglavnom pse i mačke. Nije problem da komarca na ruci klepnemo i ništa ne osjećamo kad vidimo mrtvog štakora. Ali psi – oni su naučili biti privrženiji te imaju „onaj pogled“.

A što ćemo s Kinezima, u čijoj je kulturi uobičajeno jesti pse!?

—————
Ovaj članak objavljen je uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti.

Izvor: frendica.online

Photo: pixabay, istock by getty images